

feiten en meningen uit de media- wereld

TONY VERHELLE
EN
WIM VAN DER BIESEN

De inkomsten van het KJK- en LUISTERGELD voor het boekjaar 1978 bedroegen, volgens voorlopige gegevens, 7,575 miljard B.Fr. Hiervan werd ongeveer 59% door nederlandsstaligen en 41% door franstaligen betaald. De staatstoelage die in 1978 aan de omroep werd toegekend bedroeg 6,775 miljard B.Fr. en werd - ondanks de 59/41 verhouding - volkomen gelijkmatig verdeeld tussen de BRT en de RTBF. Dit betekent ook dat de omroepbelasting een netto-winst opleverde voor de Belgische schatkist van 800 miljoen B.Fr., die niet voor omroepzaken besteed wordt, maar wellicht voor de aanleg van autowegen of zo.

Einde 1978 telde men in ons land 2.866.652 officieel aangegeven TV-toestellen (1,53 miljoen zwart-wit en 1,32 miljoen kleur) en 4.211.939 radiotoestellen.

In januari werd bij het verder afwikkelen van de financiële beslommeringen rond de failliete uitgeverij «Ontwikkeling» (uitgeefster van «VOLKSGAZET») nog een «vergeten» safe ontdekt waarin 950 GOUDEN 20-LIRE STUKKEN uit 1882 werden aangetroffen. Ze zullen met de andere overgebleven activa worden verkocht en zouden ongeveer anderhalf miljoen kunnen opbrengen.

Ondertussen zijn de tweeëntwintig BEHEERDERS van de failliete ondernemingen Excelsior en Ontwikkeling, respectievelijk uitgeefster en drukkerij van de in juli 1978 verdwenen «Volksgazet», gedagvaard door de Antwerpse rechtbank van Koophandel. Volgens de curatoren hebben de beheerders zich schuldig gemaakt aan wanbeheer en worden ze persoonlijk aansprakelijk gesteld voor de schulden die in de periode 1974 - 1978 werden gemaakt. Reeds in de loop van 1974 werden de betalingen gestaakt en normaal moeten dan de boeken worden neergelegd bij de rechtbank. Dit gebeurde echter niet. Tot juli 1978 werd verder gewerkt, terwijl de schulden (nu geraamd op 930 miljoen B.Fr.) zich bleven opstapelen. Tussen de gedaagde beheerders bevinden zich o.a. Minister van Staat Louis Major, gewezen B.S.P.-voorzitter en gewezen directeur/hoofdredacteur Jos van Eynde, Minister van Economische Zaken Willy Claes, burgemeester van Antwerpen Mathilde Schroyens en de Antwerpse Schepen Wim Geldolf.

Begin dit jaar verscheen het eerste nummer van de «BOSTON GLOBE», de eerste «WE-

RELDKRANT». Het is een initiatief van de Amerikaanse Crocker Snow dat een forum wil bieden aan topjournalisten uit de hele wereld. Waar het blad in het begin nog driemaandelijks zal zijn, wordt ernaar gestreefd uiteindelijk maandelijks te verschijnen als bijlage in ten minste 10 kranten uit 5 werelddelen. De financiering dient te gebeuren door advertenties van grote bedrijven. Men zal er volgens Crocker Snow ook voor zorgen dat het Amerikaans belang de 50% niet overschrijdt, en de eindredactie zal rouleren onder een aantal redacteurs in verschillende landen.

«LIMBURG-VANDAAG», het veertiendaags opinie- en promotieblad voor de beide Limburgen, zal per 1 juli 1979 OPHOUDEN TE BESTAAN. Het heeft dan precies 10 jaargangen achter de rug. Toen in 1973 de verschijningsfrequentie werd verdubbeld, werden de hogere exploitatiekosten opgevangen door subsidies van de beide provinciebesturen. Stilaan ging de redactie het gebeuren in Belgisch en Nederlands Limburg steeds kritischer onder de loep nemen en toen in 1978 een aanvraag tot subsidieverhoging werd ingediend, weigerden de provinciale besturen. Dit was meteen het begin van het einde voor dit blad dat niet voldoende abonnees kon vinden om de stijgende kosten op te vangen.

Op 27 januari 1979 werd de «VERENIGING VAN BEROEPSJOURNALISTEN VAN BELGIE» (VBB) officieel opgericht, als gevolg van een fusie tussen de «Algemene Belgische Persbond» en de «Beroepsunie van de Belgische Pers», waartoe reeds in mei 1978 besloten was. Als voorzitter van de nieuwe vereniging werd Francis Unwin verkozen, hoofd van de redactie-buitenland van «Le Soir» en gewezen ondervoorzitter van de «Beroepsunie van de Belgische Pers».

Op 27 januari 1979 was het precies HONDERD JAAR geleden dat het eerste nummer van «DE GENTENAAR» verscheen. Het blad werd opgericht door de Gentse kanunnik Julius Verschueren, «als een nieuwsblad dat goed nieuws zou geven, geen valse tijdingen en dat de lezer zou eerbiedigen». Tussen de twee wereldoorlogen beleefde de krant haar grootste bloei en kwam toen onder de leiding van Georges Vanhoucke, van wie gezegd wordt dat «hij in lengte van

jaren de gebouwen vulde met rumoer en initiatieven». In 1962 werd de Gentenaar overgenomen door de N.V. De Standaard en is sindsdien een nevenuitgave van «Het Nieuwsblad».

De Academie van Kinderartsen, een machtig geneeskundig genootschap in de V.S., is op haar beurt ten strijde getrokken tegen de TV-RECLAME en dan meer speciaal deze voor KINDEREN. Ze wil de miljoenen Amerikaanse kinderen beschermen tegen de nieuwe kwaal die zij in vakjargon «Gimmes» noemen (een verbastering van «Give me»). Kinderen die nog niet naar school gaan besteden in de V.S. gemiddeld 1/3 van hun dag aan TV-kijken en zo wordt hun gemoeds- en gevoelsleven ernstig aangetast door de gemiddeld 20.000 reclamespots die ze per jaar te slikken krijgen. Een onderzoek dat 4- tot 6-jarigen vroeg waarnaar hun voorkeur ging, papa of de televisie, kreeg dan ook bij 44% van de kleuters «televisie» als antwoord.

Aangezien de programmasamenstellers op dit gebied geen enkele blijk van gematigdheid aan de dag leggen, ziet de Academie geen andere oplossing dan een verbod van alle op kinderen afgestemde TV-reclame. Op zaterdagochtend b.v. zenden de Amerikaanse netten verscheidene uren kinderprogramma's uit die per uur gemiddeld 10 minuten worden onderbroken voor reclame. Ernstig onderzoek heeft uitgewezen dat kinderen weerloos zijn tegen een dergelijke overspoeling. Ook de ouders gaan hier niet vrijuit omdat blijkt dat i.p.v. een opvoedende rol te spelen bij dit probleem, zij de TV eerder als goedkope kinderoppas gebruiken.

De ouderverenigingen wijten het o.m. aan televisiereclame dat hun kinderen steeds duurder speelgoed verlangen, zodat een doorsnee-gezin dat aan al de wensen van zijn spruit(en) wil voldoen, dit financieel niet meer aankan, zelfs al zou het hele gezinsbudget eraan besteed worden.

De achttiende BERT LEYSEN-PRIJS voor televisie werd toegekend aan het programma «Wyclif, ketter om Godswil», van de Dienst Wetenschappen van de BRT. Het idee van deze produktie was van Frans Putteman.

De jaarlijkse RADIO- EN TV-OSCARS gingen voor 1978 respectievelijk naar het

BRT-2 zondagavondprogramma «Vragen staat vrij» van Lutgarde Simoens en het populaire TV-feuilleton «Slissen en Cesar».

De PRIJS van de TV-KRITIEK 1978 ging naar de Vlaamse TV-film «Er was eens in december» (regie : Jean-Pierre Dedecker), «omwille van de dramatische kwaliteit, zowel van scenario, regie als vertolking». DE GOUDEN KLOKKE ROELAND 1978 voor de radio werd toegekend aan de serie «Radioskoop» van Roland Van Opbroecke (BRT-1), «omwille van de boeiende, heldere en objectieve manier waarop de samensteller erin slaagt de hedendaagse geschiedenis aan de luisteraar over te brengen».

De Grote Prijs van de «UNIE van de BELGISCHE FILMKRITIEK» werd voor 1978 toegekend aan de film «Harlan County» van de Amerikaanse cineaste Barbara Kopple. De bekroonde film is een sociale documentaire over een drie jaar durende mijnwerkersstaking in Kentucky en kreeg te Hollywood reeds de Oscar voor de beste documentaire. Naar aanleiding van haar 25-jarig bestaan duidde de Unie ook de meest invloedrijke filmregisseur van de jongste kwart-eeuw aan. Hier haalde Federico Fellini het voor Ingmar Bergman en Stanley Kubrick.

Eens te meer vragen de BIOSCOOPUITBATERS een forse PRIJSVERHOOGING van het bioscoopticket. De prijs steeg nochtans van gemiddeld 60 Fr. in 1974 tot gemiddeld 90 Fr. in 1978. In sommige Brusselse zalen wordt nu reeds 140 Fr. gerekend waarbij je na deze adering wordt overvallen door programma-aanbiedsters die je nog eens 10 Fr. afhandig maken, tenzij je de ijzersterke wil hebt, woedende blikken te negeren en in het donker naar je plaats te strompelen.

De Prijzencommissie bracht over deze prijsverhogingsaangifte een verdeeld advies uit en de vakbonden dringen aan op een maximum van 125 Fr. Anderen stellen 130 Fr. voor met eventueel een lagere prijs voor zalen in kleine gemeenten. Men wacht nu op de Minister van Economische Zaken om deze filmknoop door te hakken.

«De invoering van NIEUWE ZETSYSTEMEN bedreigt niet alleen de werkgelegenheid

van de arbeiders in de zetterij, maar brengt ook de toekomst in gevaar van alle werknemers in de perssector.»

Dit was het besluit van het tweede congres van de BBTK (afdeling pers) dat begin februari te Brussel plaatsvond. Het congres eiste verder met aandrang de oprichting van een paritaire commissie die volgens de BBTK moet onderverdeeld worden in subcommissies (arbeiders, bedienden en journalisten) met elk haar specifieke aspecten. «Desondanks blijft een sterke solidariteit geboden.»

Sinds begin februari 1979 heeft België er een nieuwe ILLEGALE RADIOZENDER bij, nl. «RADIO-AKTIEF» in Gent. De zender, die FM-kanaal 103,5 in beslag heeft genomen, is van plan elke maandag tot donderdag uit te zenden, telkens van 22u. 30 tot 23u. De doelstelling is «een alternatief bieden voor de traditionele gesproken pers, die de actiegroepen voor b.v. onderwijshervorming en andere miskende problematieken in de kou laat staan».

Naar verluidt zou zo'n «Radio-Aktief»-zender al jaren «aktief» zijn in het Leuvense en er een grote aanhang hebben.

Op maandag 5 februari 1979 werden de DAGBLADEN in België weer 2 Fr. DUURDER ; zij kosten nu 12 Fr. Dit is de eerste wijziging sinds oktober 1975 en in een mededeling wijst de Belgische Vereniging van Dagbladuitgevers erop dat deze verhoging onontbeerlijk was om de persbedrijven en hun informatieopdracht niet verder in gevaar te brengen. Ongeveer 20% van deze verhoging zou moeten ten goede komen aan de onafhankelijke krantenkiosken en krantenwinkeluitbaters. Deze hadden op 18 december II. (daags na de verkiezingen) hun ontevredenheid over hun winstmarge laten blijken met een 24-urenstaking.

Op donderdag 8 februari 1979 verscheen het eerste nummer van «NIEUWSNET», een nieuw informatieblad uitgegeven door de Verenigde Nederlandse Uitgeverijen (VNU). Het blad wil zich spiegelen aan internationale magazines zoals Time, Newsweek of Der Spiegel e.d. Daarvoor was reeds in februari vorig jaar een hoofdredacteur, Jacques den Boer, aangeworven die met een beperkte redactie al een heel jaar proefdraaide en magazines voor intern gebruik en kritiek afleverde. De hele redactie

zal uiteindelijk uit 36 man bestaan, waarbij Marc Van Impe correspondent voor België wordt; ook treedt Miriam Cériez van «Spectator» binnenkort in dienst bij Nieuwsnet.

Of het blad zijn in de voorpubliciteit veelgebruikte slogan «zo objectief mogelijk» zal kunnen waarmaken, blijft een open vraag. Volgens het voorafgaande marktonderzoek bleek er een «gat» in de markt te zijn voor een tijdschrift dat zich richt tot de «succesrijke executive» en deze drukbezette persoon een zo volledig mogelijk nieuwsoverzicht biedt. Feit is dat «Nieuwsnet» er totnogtoe niet in geslaagd is de grote namen uit de Nederlandse journalistiek voor medewerking te strikken.

Over wat dit groots opgezet blad aan de VNU gekost heeft tot op heden, lopen de ramingen uiteen van 60 tot 120 miljoen BF. Indien het blad binnen 2 tot maximaal 5 jaar zijn bestaansrecht niet heeft bewezen (d.w.z. een oplage heeft bereikt van tenminste 100.000 ex.), wordt het opgedoekt en dan zal het de VNU zo'n 300 tot 400 miljoen BF. gekost hebben.

Dat de hele onderneming met de nodige scepsis werd onthaald in het perswereldje is wel duidelijk, maar ook binnen de eigen VNU-rangen zijn er ontevreden gezichten. Medewerkers van het informatieblad «De Tijd» b.v. vragen zich af waarom zij bij het ontstaan van hun blad (niet zo lang geleden) nog niet eens op het vijfde deel van de financiële mogelijkheden van Nieuwsnet konden rekenen, zodat ze het ook nu nog zeer moeilijk hebben.

Op maandag 13 februari 1979 OVERLEED de Franse cineast JEAN RENOIR in zijn woning te Beverly Hills, Californië, op 84-jarige leeftijd. Tijdens zijn jeugd jaren probeerde hij verscheidene creatieve richtingen: keramiek, fotografie, beeldhouwkunst en schrijven. In 1923 ging hij zich interesseren voor de film. Een jaar later maakte hij zijn eerste film: «La fille de Cathérine», waarin de hoofdrol vertolkt werd door zijn eerste vrouw, Cathérine Hessling, een voormalig fotomodel. In het totaal maakte hij 38 films, schreef enkele toneelstukken en een roman, een biografie van zijn vader en een autobiografie. Tot zijn bekendste films behoren «Nana» (1926), «La Chienne» (1931), «Une partie de campagne» (1936), «La Grande Illusion» (1937), «La Bête Humaine» (1938), «La règle du jeu» (1939), «The diary of a chambermaid» (1946), «The River» (1951), «Le carrosse d'or» (1953), «French Cancan» (1955) en «Le déjeuner sur l'herbe» (1960).

Jean Renoir beschouwde de wereld als «onlogisch, onverantwoord en wreed» en tot in 1940 kwam deze visie ook zeer duidelijk tot uiting in zijn films. Uit deze periode stamt ook zijn bekendste film «La Grande Illusion», een anti-oorlogsfilm die op het filmfestival van 1958 te Brussel bij de 10 beste films aller tijden werd gerangschikt. Renoir vertelde zelf over de film: «Ik heb me in die film ingespannen om niemand als abnormaal te doen overkomen. Mijn personages behoren tot zeer verschillende sociale klassen (...). De Fransen in de film zijn goede Fransen en de Duitsers goede Duitsers. Ik ben niet in staat geweest partij te kiezen voor één van mijn personages. Verraders zijn er in die film niet...»

Met de oorlogsjaren trok hij naar de Verenigde Staten en zijn films werden milder, hoewel hij een schilder van het reële leven bleef.

JEAN DALOZE, hoofdredacteur van het Brusselse katholieke dagblad «LA LIBRE BELGIQUE», is met rust gegaan. Na eerst bij «La Nation Belge» gewerkt te hebben, kwam hij in 1954 bij «La Libre Belgique» waarvan hij sinds 1972 hoofdredacteur was. Daloze speelde ook een belangrijke rol bij de oprichting van het «Comité idéologique» van «La Libre Belgique», dat de ideologische lijn van de krant moest vrijwaren nadat Maurice Brébart (eigenaar van de liberale «La Dernière Heure») een meerderheids-participatie had verworven in het kapitaal van «La Libre Belgique».

De nieuwe hoofdredacteur is Jacques Zeegers, zoon van de vroegere directeur-hoofdredacteur Victor Zeegers.

«HET HANDELSBLAD», de oudste nog bestaande Vlaamse krantentitel, verdween op 15 februari 1979. Het eerste nummer verscheen onder de titel «Het Handelsblad der Stad en Provincie Antwerpen» op 8 december 1844. De bekendste hoofdredacteur was August Snieders, die gedurende 45 jaar de leiding van de redactie had. In mei 1957 werd het blad wegens financiële moeilijkheden overgenomen door de Standaardgroep en sinds 1962 is de inhoud van «Het Handelsblad» identiek met deze van de Antwerpse editie van «Het Nieuwsblad». Nu werd tot de verdwijning van de titel besloten «om redenen van rationalisering en druktechniek». De weinig talrijke lezers (het blad had nog een oplage van 2.500 exemplaren) ontvangen sindsdien «Het Nieuwsblad».

Te Brussel werd eind februari 1979 de UCAN voorgesteld, een nieuw KATHOLIEK NIEUWSAGENTSCHAP voor OOST- en ZUID-OOST AZIË. UCAN staat voor Union of Catholic Asian News en heeft zijn ontstaan te danken aan de Katholieke Internationale Unie van de Pers (UCIP) en aan de Unie van de katholieke Dagbladen van België (UKDB). Het nieuwe bureau staat onder leiding van R.F. Arostino, een 36-jarige Amerikaanse pater die sinds 1971 in Azië verblijft en er belangrijke journalistieke functies vervult. Volgens UCIP-voorzitter Louis Meerts viel de keuze op Azië omdat het katholieke informatienet er verhoudingsgewijs de grootste gapingen vertoont.

De WESTDUITSE regering zette eind februari het licht op groen voor de bouw van een TELEVISIESATELLIET voor rechtstreekse ontvangst. De lancering is gepland voor 1983 en via een speciale schotelantenne en een frekwentie-omvormer (kosten samen iets van een 15.000 Fr.) kan elke particulier op Duits grondgebied rechtstreeks 2 televisieprogramma's en één radioprogramma ontvangen. De satelliet zal gelanceerd worden met een raket van de ESA die tegen dan klaar moet zijn, onder andere ook voor het lanceren van verschillende Intel-sat-satellieten.

Ook Frankrijk heeft plannen voor zo'n televisiesatelliet waarvan de kosten zo'n 4 miljard bedragen, maar daar werd nog geen definitieve beslissing genomen.

Begin maart noteerde men op de Brussels Beurs eens te meer een forse STIJGING van de BIEDKOERS voor de aandelen van de uitgeverij HET RIJK DER VROUW. Deze bedroeg 618 Fr. tegen 339 Fr. als laagste koers dit jaar. Deze steile klim volgt op de geruchten als zou voor het eerst sinds ettelijke jaren een winst geboekt zijn en dit ten bedrage van 10 miljoen Fr. De uitgeverij zet hiermee een punt achter een zeer moeilijke periode met als dieptepunten de jaren 1974 en 1975 toen verliezen werden geregistreerd van resp. 155 en 177 miljoen Fr.

De «DRIEJAARLIJKSE BRT-PRIJS» voor de periode 74-75-76 werd in 1978 toegekend aan mevr. dr. G. Pauwels-Boon voor haar verhandeling «Ontstaan, Ontwikkeling en Werking van de Radio-Omroep in Zaire tijdens het Belgische Koloniale Bewind». Deze verhandeling werd in 1975 met succes

verdedigd in de Faculteit van Sociale Wetenschappen aan de K.U.Leuven, departement communicatiewetenschappen. Promotor was prof. dr. J. Peters.

De «Driejaarlijkse BRT-Prijs» werd in 1964 ingesteld en bekroont een doctoraal proefschrift dat aan een Belgische universiteit in het Nederlands en met goed gevolg verdedigd werd, en dat betrekking heeft op het ontstaan, de groei en de problematiek van de omroep in België. De prijs werd een eerste maal toegekend in maart 1968 aan prof. L. Boone voor zijn dissertatie over de sociaal-politieke betekenis van de radioberichtgeving.

•

«ONDERZOEK» is de titel van een bulletin dat wordt uitgegeven door de voorlichtingsdiensten van de dertien universiteiten en hogescholen in Nederland. Deze gezamenlijke uitgave beoogt de media en andere geïnteresseerden te attenderen op het wetenschappelijk onderzoek dat aan deze instellingen plaatsvindt. Elk bulletin is gewijd aan een of twee, bij voorkeur actuele thema's. Nummer X (maart 1979) heeft als thema: «de media» en «communicatie». Exemplaren van dit circa twee-maandelijkse bulletin zijn bij alle voorlichtingsdiensten van universiteiten en hogescholen verkrijgbaar. Centraal adres: Erasmuslaan 4, Nijmegen, tel. 080-512771.

•

De huidige Nederlandse Omroepwet bestaat precies 10 jaar. Mede gezien de kritiek die, met name de laatste tijd, is geuit op het Nederlandse omroepbestel acht het VPRO-bestuur het de hoogste tijd om zich eens te bezinnen over de toekomst van de Nederlandse omroep. Om de ontwikkeling van ideeën en de discussie hierover te stimuleren, heeft het VPRO-bestuur een PRIJSVRAAG uitgeschreven, waarin ontwerpen voor een gewijzigd of een totaal vernieuwd omroepbestel worden gevraagd. De eerste prijs bedraagt 2000 gulden (± 30.000 Bfr.) en de vijf «meest zinnige» bijdragen worden in een speciale publikatie opgenomen. Het reglement van deze prijsvraag kan worden aangevraagd op het adres: VPRO, Postbus 11, 1200 JC HILVERSUM, Nederland.



bijna een eeuw



HET BELANG VAN LIMBURG

Herckenrodesingel 10, 3500 HASSELT - Tel. 011-25.09.11